

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อายุระหว่าง 15-18 ปี สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จากสถิติของกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สถานภาพข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2542 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ทั้งสิ้น 103,820 คน เมื่อนำประชากรจำนวนนี้ไปกำหนดตัวอย่างตามตารางการสุ่มตัวอย่างของยามานะ (อ้างถึงในวิเชียร เกตุสิงห์, 2527:29) ในระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 398 คน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ ได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างตามประเภทของประชากร (Stratified Random Sampling) ประชากร คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา และ สำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งตามสังกัดของโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน เพศ และระดับการศึกษา คือ
  - 1.1 โรงเรียนรัฐบาลชายล้วน สังกัด กรมสามัญศึกษา ศึกษาในระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 (โรงเรียนปทุมคงคา)
  - 1.2 โรงเรียนรัฐบาลหญิงล้วน สังกัด กรมสามัญศึกษา ศึกษาในระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 (โรงเรียนสาขาน้ำผึ้ง)
  - 1.3 โรงเรียนรัฐบาลสหศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ศึกษาในระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 (โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี)
  - 1.4 โรงเรียนเอกชนชายล้วน สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชน ศึกษาในระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 (โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน)

- 1.5 โรงเรียนเอกชนหญิงล้วน สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชน ศึกษาใน ระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 (โรงเรียนพระมารดาอัครราชกุมารี)
- 1.6 โรงเรียนเอกชนสหศึกษา สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชน ศึกษาใน ระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 (โรงเรียนเซนต์จอร์จ)

ดังนั้น ในแต่ละโรงเรียนจะมีกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 66 - 67 คน แยกอยู่ในแต่ละ ระดับชั้น ชั้นละ 22 - 23 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน สามารถแจกแจง ได้ดังนี้

ประเภทโรงเรียน	ม.4		ม.5		ม.6		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
กรมสามัญ รร. ชายล้วน	22	-	22	-	23	-	67
กรมสามัญ รร. หญิงล้วน	-	22	-	22	-	23	67
กรมสามัญ รร. สหศึกษา	11	11	11	11	11	12	67
เอกชน รร. ชายล้วน	22	-	23	-	22	-	67
เอกชน รร. หญิงล้วน	-	22	-	22	-	22	66
เอกชน รร. สหศึกษา	12	11	11	11	11	11	66
รวม	67	66	67	66	67	67	400

2. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากแยกกลุ่มตัวอย่าง ออกตามประเภทแล้ว ก็ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ
- 2.1 จับสลากเลือกห้องเรียนระดับชั้นละ 2 ห้อง
- 2.2 สุ่มตัวอย่างเลือกนักเรียนห้องละ 11-12 คนมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สามารถจำแนกตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

สมมุติฐานที่ 1 การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิต

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับสื่อ

ตัวแปรตาม รูปแบบการดำเนินชีวิต

สมมุติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการออกแบบจากการค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด และหนังสือต่างๆ รวมทั้งพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญงานวิจัย โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed End) ประมาณ 105 ข้อ โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ตอน คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ, ระดับชั้นที่ศึกษา, ประเภทโรงเรียน, การอยู่อาศัย, จำนวนเครื่องรับข้อมูลข่าวสาร รวม 5 ข้อ
2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
  - 2.1 การใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ รวม 1 ข้อ (26ข้อย่อย)
  - 2.2 ความสนใจและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ รวม 43 ข้อ
3. การเปิดรับสื่อและการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน รวม 59 ข้อ

การวัดและการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ และนำไปทดสอบ(Pretest) กับกลุ่มนักเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม โดยนำผลของข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

จากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2.2 ความสนใจในเรื่องต่างๆ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.895 ซึ่งถือได้ว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง ที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยยอมรับได้

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิต

1.1 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับตัวแปรกิจกรรมต่างๆที่ทำ มีการให้คะแนนดังนี้

ทำทุกวัน	6	คะแนน
ทำทุก 2 -- 3 วัน	5	คะแนน
ทำสัปดาห์/ครั้ง	4	คะแนน
ทำ 2 สัปดาห์/ครั้ง	3	คะแนน
ทำ 1 เดือน/ครั้ง	2	คะแนน
นานกว่า 1 เดือน/ครั้ง	1	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	0	คะแนน

1.2 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับความสนใจในเรื่องต่างๆแบ่งคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
เฉยๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

การแปลความหมาย จะนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มมาแบ่งตามเกณฑ์ โดยมีความหมาย ดังนี้

- 1.00 - 1.50 = มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ
- 1.51 - 2.50 = มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- 2.51 - 3.50 = มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.51 - 4.50 = มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง
- 4.51 ขึ้นไป = มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อขอความร่วมมือจากทางโรงเรียน และให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage), ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลในด้าน

- ลักษณะทางประชากร
- ตัวแปรกิจกรรม
- ตัวแปรความสนใจ
- ตัวแปรความคิดเห็น
- การเปิดรับสื่อ
- การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

2. การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)

ขั้นที่1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น เพื่อจัดกลุ่มกิจกรรมที่วัยรุ่นทำ กลุ่มความสนใจ และกลุ่มความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่น

ขั้นที่2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มกิจกรรม กลุ่มความสนใจ และ กลุ่มความคิดเห็น เพื่อจัดกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่น

3. **การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare Means)**
เพื่อทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความถี่และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ โดยใช้ t-test
4. **การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)**
เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของรูปแบบการดำเนินชีวิต กับการเปิดรับสื่อ
5. **การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร**
เพื่อทดสอบสมมติฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์กับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน โดยใช้สถิติค่าไค-สแควร์ (Chi - Square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การประมวลผล

เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล และนำข้อมูลทั้งหมดไปทำการลงรหัส (Coding) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window ประมวลผลและวิเคราะห์ค่าทางสถิติ